

Spor Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Kavramına Yönelik Düşünceleri ve Spor Liselerini Tercih Etmelerinin Nedenlerinin İncelenmesi

Ebru ARAÇ ILGAR¹, Cüneyt YILDIRIM²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0002-0442-1158>

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. <https://orcid.org/0009-0008-1137-7395>

To cite this article/ Atıf için:

Araç Ilgar, E., Yıldırım, C. (2024). Spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor kavramına yönelik düşünceleri ve spor liselerini tercih etmelerinin nedenlerinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 151-163.

Özet

Çalışmanın amacı; spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine bakışları, spor liselerini tercih nedenleri ve spor liselerine yönelik düşüncelerinin derinlemesine incelenmesidir. Bu amaçla araştırmanın deseni olarak, nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden rastgele örnekleme yöntemi ile 2023-2024 belirlenen eğitim- öğretim yılında spor liselerinde öğrenim gören 14 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada öncelikle katılımcıların görüşmelerde verdikleri yanıtlar araştırmanın amacı ve soru başlıkları dikkate alınarak kodlanmış ve ardından temalar oluşturulmuş ve 5 soru için 6 ana kategoride 18 tema elde edilmiştir. Sonuç olarak; spor lisesini tercih eden öğrencilerin hayatlarını sporla şekillendirmek istedikleri ve bu hedefleri ve amaçlar doğrultusunda kariyerlerini şekillendirmek istedikleri söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi, Spor lisesi, Tercih nedenleri, Avantaj ve dezavantajlar.

Investigation of Sports High School Students' Thoughts on the Concept of Physical Education and Sports and Reasons for Preferring Sports High Schools

Abstract

The study aims to examine in depth the views of sports high school students on physical education and sports courses, physical education and sports teaching profession, reasons for choosing sports high schools and their thoughts about sports high schools. For this purpose, the phenomenology method, one of the qualitative research approaches, was preferred as the research design. The study group of the research consists of 14 students studying in sports high schools in the education year 2023-2024 determined by random sampling method from purposeful sampling methods. The research data were collected with a semi-structured interview form consisting of five questions developed by the researchers and analyzed by content analysis. In the research, firstly, the answers given by the participants in the interviews were coded by taking into account the purpose of the research and the question titles, and then the themes were created and 18 themes were obtained in 6 main categories for 5 questions. As a result, it can be said that students who prefer sports in high school want to shape their lives with sports and want to shape their careers in line with these goals and objectives.

Keywords: Physical education, Sports high school, Reasons for preference, Advantages and disadvantages.

GİRİŞ

Eğitim, insanlık tarihi boyunca varlığını sürdürerek günümüze kadar gelen ve insanlıkla beraber varlığını sürdürmeye devam edecek olan, çeşitli tanımlara sahip, bünyesinde siyasi, kültürel, ekonomik, sosyal ve bireysel boyutları içeren bir olgudur (Arabacı, 2021; Aydoğan, 2021; Azar, 2011). Knowles, Swanson ve Holton'a (2015) göre eğitim, kişilerin veya toplulukların davranış, bilgi ve becerilerinde değişiklikler gerçekleştirmek amacıyla organize edilen faaliyetlerin gerekli kişilerce uygulanmasıdır.

Beden Eğitimi, kişilerin gelişiminde ve sosyalleşmesinde oldukça mühim bir rol oynamaktadır. Ruhsal ve bedensel olarak gelişmeye ve güçlenme amacıyla yapılan çalışmalara sahiptir. Fiziksel ortama ve kişilere göre değişiklik gösterebilen sporsal etkinliklerin ve oyunların kapsayan faaliyettir (Yamaner, 2001). Birçok öğrenci beden eğitimi dersinin avantajlarını kullanarak, kendilerinde keşfedemedikleri yetenek ve kabiliyetlerini keşfedebilmektedir (Var, Cihan, Araç Ilgar, 2024). Ayrıca bu gibi etkinlikler ile öğrencilerin fiziksel sağlıklarının yanı sıra karakter gelişimlerine de katkı sağlanabilmektedir (Akgül, Yıldırım, Dinç, İnan ve Kurtuldu 2024). Eğitimdeki politikalar doğrultusunda gençlerin çeşitli yönlerden gelişimini sağlamak için okul içi ya da okul dışı birtakım faaliyetler gerçekleştiren ve gerçekleşmesini sağlayan kişilere beden eğitimi öğretmeni denir (Ayçiçek, 2019).

Eğitim Sistemimizde, oluşumu gereği ortaöğretime geçiş yapacak öğrencilere farklı akademik fırsatlar yaratılmaktadır. Spor Liseleri bu imkânlardan birisi olarak öne çıkmaktadır. Sporu baz olarak eğitim sağlayan spor liseleri, spor çerçevesinde eğitim almak isteyen ve beden eğitimi ve spor alanına yakın olan öğrencileri özel yetenek seçme sınavı ile yerleştikten sonra spor lisesinde eğitim gördükleri Millî Eğitim Bakanlığı'na ait lise seviyesi okullardır. (Şentürk, 2016).

Spor Lisesinde eğitim alan sporcuların spora karşı tutumlarında zamanla oluşacak eksilmelerin spor yapmaktan haliyle okuldan soğumaya, hatta okula ve okulundaki bireylere ve objelere zarar vermeye neden oluşturabileceği düşünülmektedir. Bir objeye karşı pozitif algısı olan kişi ise, bu objeye yaklaşmaya, ona ilgi duymaya, ona karşı pozitif davranışlar göstermeye, ona destek olmaya, hatta destekleme tutumu göstermeye başlayabilir (Aydın 2000). Bu bağlamda mevcut araştırma ile spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine bakışları, spor liselerini tercih nedenleri ve spor liselerine yönelik düşüncelerinin derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümde araştırma modeli, çalışma gurubu, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesi başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmanın deseni olarak, nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Fenomenoloji bireylerin bir kavrama ya da bir fenomene yönelik deneyimlerinin ortak anlamını ortaya koymayı sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntemde kişilerin yaşadığı deneyime yönelik derinlemesine bir anlayış elde etme mevcuttur (Creswell, 2018).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden rastgele örnekleme yöntemi ile 2023-2024 belirlenen eğitim- öğretim yılında spor liselerinde öğrenim gören 14 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

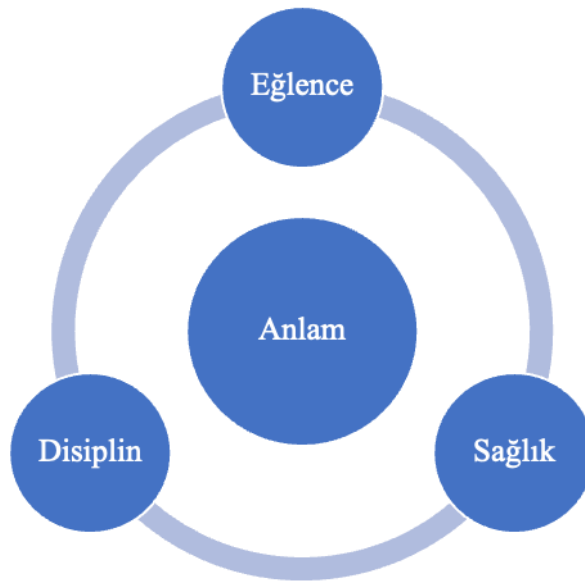
Mevcut çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden önce yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuş ve form hakkında nitel araştırma konusunda uzman üç akademisyenden görüş alınmıştır. Araştırma soruları; Beden eğitimi ve spor dersi size ne ifade ediyor? Beden eğitimi ve spor öğretmeni size ne ifade ediyor? Spor lisesini neden tercih ettiniz? Spor lisesini tercih etmenizdeki amacınıza ulaştınız mı? Spor lisesinin size göre avantajları ve dezavantajları nelerdir? şeklindedir.

Verilerin Analizi

Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır. Temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır. Nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilmektedir. İçerik analizi sürecinde; verilerin kodlanması, temaların oluşturulması, temaların düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması aşamaları izlenmiştir (Corbin ve Strauss, 2007). Araştırmada öncelikle katılımcıların görüşmelerde verdikleri yanıtlar araştırmanın amacı ve soru başlıkları dikkate alınarak kodlanmış ve ardından temalar oluşturulmuştur.

BULGULAR

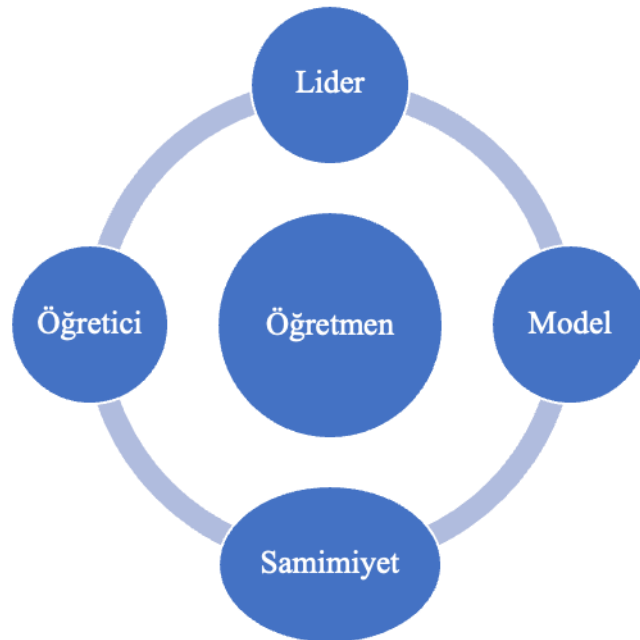
1- Beden eğitimi ve spor dersi size ne ifade ediyor?

Şekil 1: Beden Eğitimi ve Spor Dersi

ÖĞR1 “Beden eğitimi ve spor dersi benim için eğlenceli oyunları, sporu çocuklara ve gençlere sevdirmeyi, öğrencilerin ilgisini çekip onlara ilham kaynağı olmayı, öğrencilere boş vakitlerini nasıl sağlıklı ve eğlenceli bir şekilde değerlendirileceğini ifade ediyor.” **ÖĞR2** “Beden eğitimi ve spor dersi ilerde bana bu mesleği yapacağımızı ifade ediyor ve yine beden eğitimi ve Spor dersi ise bana huzur rahatlık mutluluk özgüven gibi şeyler ifade ediyor.” **ÖĞR3** “Beden eğitimi ve Spor dersi eğlenerek gelişim sağladığımız bir ders. Her sporcunun görmesi gerektiği bir derstir. Spor lisesinde yeteri kadar beden eğitimi ve Spor dersi gördüğümüz için şanslıyız.” **ÖĞR4** “Sağlığı ifade ediyor.” **ÖĞR5** “Beden eğitimi ve spor dersi benim için yeni bilgiler, disiplin, kendimi geliştirmek anlamına geliyor.” **ÖĞR6** “Spor branşlarımı düzenli bir şekilde yapmamı sağlıyor.” **ÖĞR7** Spor ve beden eğitimini eğlenceli bir hale getirilmiş bir ders olduğunu ifade ediyor.” **ÖĞR8** “Beden eğitimi ve spor dersini eğlenceli hale getirdiği için sanırım başka bir şey ifade etmiyor.” **ÖĞR9** “Beden tertibatı ve disiplin.” **ÖĞR10** “Beden eğitimi ve spor dersi benim için sağlıklı yaşamayı, ahlaklı olmayı ve düzenli spor yaparak yaşamayı ifade ediyor.” **ÖĞR11** Spor dersleri genelde zihin açıcı, esneklik ve hareket geliştirme yönlerinde etkili olur. Daha sağlıklı yaşam ve özgüven ifade eder.” **ÖĞR12** “Güç, hız, başarı ve ahlakı ifade ediyor.” **ÖĞR13** “Benim için hayat felsefesi bedenimi ve ruh sağlığımı geliştiren disiplin ve irademi güçlendiren çok önemli aktivitedir.” **ÖĞR14** “Beden eğitimi geliştirmeyi spor öğretmeni ise kendinden küçük kişileri çalıştırmayı ifade ediyor.” **ÖĞR15** “Beden Eğitimi ve spor dersi bana bedensel olarak sağlıklı devam edebilmek için, spora dayalı bir şeyler öğrenmemiz sağlamak için yapılan ders.”

2- Beden eğitimi ve spor öğretmeni size ne ifade ediyor?

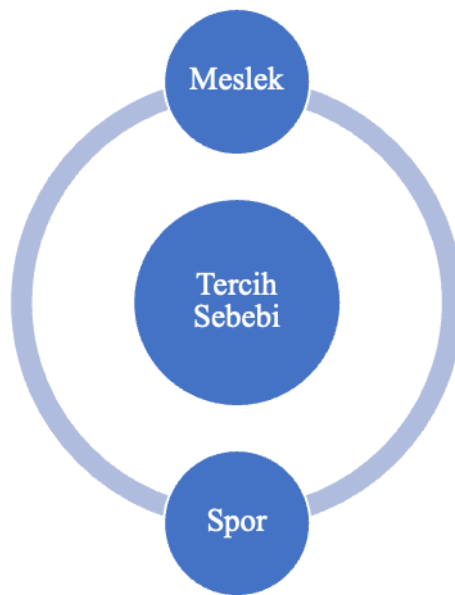

Şekil 2: Beden Eğitimi Öğretmeni

ÖĞR1 “Beden eğitimi ve spor öğretmeni boş vakitlerde nasıl eğlenceli zaman geçirebileceğimizi, sporu eğlenceli hale geldiğini içinde zorlukların yanında oyunlar olduğunu

anlatarak sporu bireye sevdiren bir rolü ifade ediyor benim için.” **ÖĞR2** “Beden eğitimi öğretmenini benim için mesela ilerdeki hayalimi gösteriyor, yani beden eğitimi dersine girerken çok mutlu oluyorum neden dersiniz ilerde bu meslek doğrusunda gayret edip çalışacağım için beden eğitimi öğretmenleri benim için rol modeldir. **ÖĞR3** Kısaca rol modelim, örnek aldığım kişilerdendir.” **ÖĞR4** “İnsan sağlığını geliştirmeyi ifade ediyor.” **ÖĞR5** “Beden eğitimi öğretmenininde temelde, sporun eğitim-öğretim ortamındaki temsilcisi olduğunu düşünüyorum. Eğitim süreci devam ederken öğrencilerine sporu sevdiren, sportif temel kavram ve becerileri öğreten, spora katılımı okul sporları faaliyetleri vb. Etkinlikler aracılığıyla öğrencilerine teşvik eden kişidir. Sakatlıklar yaşandığında sahip olduğu sağlık ve ilkyardım bilgisi ile bir doktor, okul takımı çalışmalarında bir antrenör, kutlama ve törenlerde bir koordinatör ve komutan ve diğer branş öğretmenlerine göre daha samimi ve içten oluşlarıyla bir arkadaş, bir sırdaş, yeri geldiğinde bir baba, bir anne, bir abi, bir abla gibidir.” **ÖĞR6** “Sporlarımı ilerde devam ettirmek için bana katkı sağlıyor.” **ÖĞR7** “Sporu ve beden eğitimi eğlenceli bir hale getiren kişiyi ifade ediyor.” **ÖĞR8** “Beden eğitimi ve spor öğretmenini ilerde bize kazandıracağı bilgiler, bize öğretmeye çalıştıklarıyla bizi düzeltmeye çalışıyorlar. Yani hocalar bizi önemsiyor. Bizi düzeltmeye çalışan bir öğretmen o yüzden benim için önemli biridir.” **ÖĞR9** “Benim için bir önder başta mesleği olmak üzere gelecekte olmak istediğim kişi.” **ÖĞR10** “Beden eğitimi ve spor öğretmenini bana spor öğreten ve sporla ilgili bilgiler öğreten kişileri ifade ediyor.” **ÖĞR11** “Büyünce beden eğitimi öğretmenini olmak istemişimdir. Hocalar hem bizle ilgileniyor hem de ders veriyor her yönden. Spor hocası olmak zordur ama yapabileceğine kolay bir meslektir.” **ÖĞR12** “Çok şey ifade ediyor.” **ÖĞR13** “Bedenimi ve ruh sağlığımı geliştirmemde yardımcı olan öğreticidir.” **ÖĞR14** “Beden eğitimi geliştirmeyi spor öğretmenini ise kendinden küçük kişileri çalıştırmayı ifade ediyor.” **ÖĞR15** “Beden eğitimi çocuklara sporu sevdirmeye, sağlıklı yaşayabilmek için öğretilen bir tür ders ve bunları yapabilmesinde yardımcı olan öğretmendir.”

3- Spor lisesini neden tercih ettiniz?

Şekil 3: Spor Lisesi Tercih Sebebi

ÖĞR1 “Sporu daha çok seviyorum öncelikle o sebeple spor lisesini tercih ettim, spor dersleri ağırlıklı ve gelecekte spora yönelik bir meslek kazandırdığı için sevdiğim sporu meslek olarak yapmak istedim.” **ÖĞR2** “Spor lisesi gelecekte ulaşmak istediğim meslek kariyerim açısından bir basamaktır. Spor lisesi benim için ilerde iyi bir meslek sahibi olmak için büyük bir avantaj tır.” **ÖĞR3** “Küçüklüğümde beri spora ilgim var, spor yapmayı seviyorum ve hedeflerime ulaşmak için en uygun lise spor lisesiydi. Ayrıca düz liseye gitmektense spor lisesine gitmek daha çok ilgimi çekti.” **ÖĞR4** “Sporu çok sevdiğim için ve geleceğim için” **ÖĞR5** “Spor lisesi, gelecekte ulaşmak istediğim mesleki kariyerim açısından bir basamaktır. Spor lisesine yerleşerek hedeflediğim mesleki kariyerim için sağlam bir adım atmış olduğumu düşünüyorum. Ancak, lise mezuniyetim sonra ana hedefim olan mesleki kariyer hedefime ulaşmak için çıkmam gereken diğer basamaklar açısından süreç devam etmektedir (üniversite eğitimi, KPSS vb. Aşamalar) ve bu süreçte gerçekleştirmem gereken kişisel görevlerim bulunmaktadır.” **ÖĞR6** “Sporu sevdiğim için ve bu lisede kendimi daha da iyi başarılar elde edeceğim için bu liseyi tercih ettim.” **ÖĞR7** “Sporu ve spor yapmayı sevdiğim için.” **ÖĞR8** “Spor lisesini tercih ettim çünkü sporla daha iyi bir yere gelebileceğimi düşündüm antrenör gibi ya da koçluk gibi basketbolda daha çok ilerlemek için Spor lisesini seçtim.” **ÖĞR9** “İlerde iyi bir sporcu, antrenör ve beden öğretmeni olabilmek için.” **ÖĞR10** spor lisesini hayatımda zaten spor ile ilgilendiğim için tercih ettim ayrıca gelecekte spor alanında meslek edinmek istediğim için spor lisesini tercih ettim. **ÖĞR11** “Çocukluğumdan belli sporcu olmak istemişimdir. Spor lisesi açıldığı için spor lisesine gitmeyi tercih ettim. Hem de hedeflerine daha hızlı ve daha düzenli bir şekilde varmak için.” **ÖĞR12** “Sporu çok sevdiğim için sporda ilerleyerek ilerde sporla ilgili kariyer yapmak için tercih ettim. Spora olan ilgim iyi bir spor eğitimi almak ve branşımda daha çok gelişebileceğimi düşündüğüm için ayrıca spor etkinliklerine daha çok katılabilmek adına tercih ettim.” **ÖĞR13** “İleride bir spor öğretmeni olmak için tercih ettim.” **ÖĞR14** “Sporu sevdiğim için ve bu lisede kendimi daha da iyi başarılar elde edeceğim için bu liseyi tercih ettim.” **ÖĞR15** “Daha iyi ve güzel gelecek için aynı zamanda spor ile ilgilenmeyi sevdiğimden dolayı spor lisesini tercih ettim.”

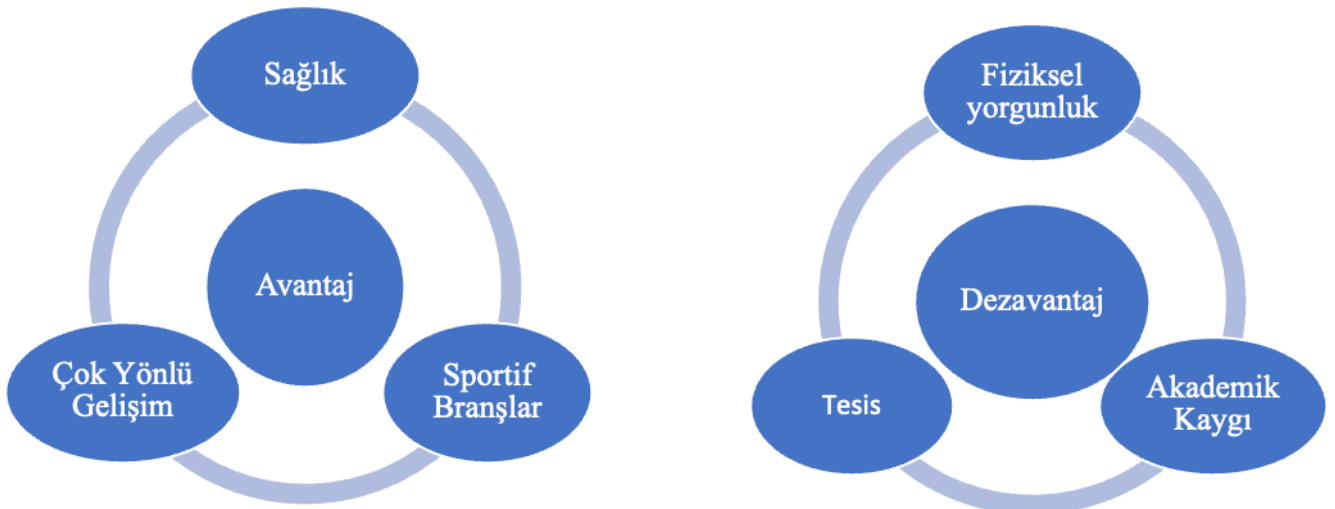
4) Spor lisesini tercih etmenizdeki amacınıza ulaştınız mı?

Şekil 4: Spor Lisesi Tercih Amacı

ÖĞR1 “Evet ulaştığımı düşünüyorum sabah erken saatlerde spor salonuna girmek o heyecan o güzel hislerin etkisi mükemmel bir duygu ve o duyguyu hep merak etmişim.” **ÖĞR2** “Evet ulaştım spor lisesini tercih etmemin amacı iyi bir disiplinli eğitim almak.” **ÖĞR3** “Bir nevi ulaştım denilebilir. Artık daha iyi bir sporcu gibi hissediyorum.” **ÖĞR4** “Hayır çünkü daha hedeflerim var ve onlara ulaşamadım ama eminim o hedeflerime bir gün ulaşacağım ve milli olacağımı hedeflerime ulaşacağım.” **ÖĞR5** “Evet ulaştım spor lisesindeki tercih etmemin nedeni disiplinli bir eğitim almaktı ona da ulaştım.” **ÖĞR6** “Evet ulaştım hocalarım sayesinde disiplinli olup bu lisede branş açısından kendimi daha da iyi başarılar elde edeceğim.” **ÖĞR7** “Evet amacıma ulaştım. Amacım: başarılı olmak her şeyin üstesinden gelerek her şeyi başarabilmek, vazgeçmemektir ve bunu da başararak spor lisesine geldim. Eğer başarısızlıklarım olursa bunları da çok çalışarak düzeltirim.” **ÖĞR8** “Evet ulaştım, spor lisesine tercih etme amacım branşımda başarılı olmaktı ve başarılı olacağımı düşünüyorum daha da ilerleyeceğim. Başarılı olursam branşımda amacıma ulaşmışımdır.” **ÖĞR9** “Evet çünkü Aradığım sorumluluğu ve disiplini hocalarımız sayesinde öğrendik” **ÖĞR10** “Amacıma ulaştım yeni sporlar öğrendim ve dahada öğreneceğim amacıma için ulaştım.” **ÖĞR11** “Amacım spor lisesine gitmekti ondan önceki amacım milli takımda oynamak hedefime ulaştım. Şimdi ise spor lisesini yükseltmek ve gururlandırmak.” **ÖĞR12** “Benim asıl amacım güreş antrenörü veya beden eğitim öğretmeni olmak bu yüzden asıl amacıma daha ulaşmadım.” **ÖĞR13** “Evet ulaşabildim spor etkinliklerine daha çok katılabiliyorum branşımda da geliştirebiliyorum.” **ÖĞR14** “Henüz ulaşamadım, ama ileride ulaşacağımı umuyorum.” **ÖĞR15** “Hayır. Daha iyi yerlerde daha iyi mevkilerde görmek istiyorum kendimi ve şu an ilk adımlarımdayım okulumu devam ettirip Kendimi hakettiği yerde bulmak istiyorum.”

4- Spor lisesinin size göre avantajları ve dezavantajları nelerdir?

Şekil 5: Spor Lisesi Avantaj ve Dezavantajları

ÖĞR1 “Avantajlı yönleri benim için spor insana sağlık getirir bunu bir düzen halinde severek yapabildiği bir topluluk olması, Anadolu lisesi eğitimi aldığımız için istersek spor dışı bir meslek yapabilecek olmamız, sınıf arkadaşlarının sporcu olduğu için zorlukları bilmesi kısaca herkesin aynı yolu bilmesi. Dezavantaj olarak tören alıştırmaları uzun çünkü öğrencilerimize bunu en iyi şekilde öğretmemiz gerekiyor biraz yoruyor sevmeyen birisi bunu kaldıramaz, kondisyonumuzu artırıcı yönde derslerimiz geçiyor yorucu oluyor ama ben bunları bilerek geldim zorluklarıyla seviyorum okulumu.” **ÖĞR2** “Avantajları: Sportif yeteneklerimi geliştirmeme ve yeni sportif beceriler öğrenmeme olanak tanınması. Sporla ilgili derslerin öğretim programı içerisinde daha yoğun olması. Diğer lise türlerine göre öğrencinin kendisini özel hissetmesini sağlaması ve daha motive ve aktif bir şekilde eğitim sürecini sürdürmesini teşvik etmesi. Hedeflediğim mesleğe yönelik olarak gerekli bilgi ve becerileri kazanmama imkân sağlaması. Spor alanında geçmişte edindiğim yanlış bilgilerin doğrularını öğrenme fırsatı sunması. Dezavantajları: Müfredat içerisinde yer verilen ve ilgi duymadığım spor dallarına ait derslerin varlığı ve bu derslere katılmak zorunda olmam. İlgimin olmadığı ve bu sebeple başarısız olabilme durumumun olduğu uygulama ağırlıklı derslerde öz güvenimin olumsuz etkilenmesi.” **ÖĞR3** “Bana göre spor lisesinde olmanın avantajları daha çok spor dersi olması ve sporcu kültürünü daha iyi kavramam. Dezavantajları ise ilimizdeki ilk ve tek spor lisesi öğrencileri olduğumuz için gözler üzerimizde ve bundan dolayı biraz baskı altında kalmamız.” **ÖĞR4** “Spor dersini çok görmek avantajı ama dezavantajı spor lisesi mezunu olup spor bilimleri fakültesine giderken ki katsayı ek puanı kaldırılmış olması. Hem de okul sporları müsabakalarında sakatlanıyorum kulüp maçlarıma yansıyor ve formumum düşmesi.” **ÖĞR5** “Akademik eğitimin yanı sıra sportif eğitimin de yoğunlukta olması. Mezun olurken tercih ettiğim spor branşına ait 1.Kademe yardımcı antrenörlük belgesinin verilmesi. Diğer lise türlerinde eğitimlerine devam eden öğrencilere göre sportif etkinlikler içerisinde daha fazla yer alma şansına bağlı olarak sağlık açısından daha zinde olma imkânı sağlar. Spor Lisesinin Dezavantajları -Akademik alt yapısı zayıf olan öğrencilerin Akademik eksikliklerini giderebilme imkanları diğer lise türlerine göre daha azdır. -Sportif hazır bulunuşluğu az olan spor lisesi öğrencileri müfredatta yer alan uygulamaya dayalı derslerde zorluk çekebilirler. - Spor lisesi müfredatının diğer lise türlerine göre akademik açıdan daha zayıf oluşu ilerleyen süreçte YKS, KPSS gibi sınavlarda elde edilecek başarıyı olumsuz etkileyebilmektedir. Çünkü akademik alt yapısı zayıf öğrencilerin akademik yeterliliğe ulaşmaları daha çok çaba ve daha uzun süreç isteyebilir. Sportif etkinliklerin ve ortamların kişisel gelişime (problem çözme, dikkat, öz güven, öz disiplin, öz saygı, fairplay, sabır vb. Özellikler) daha fazla katkı sağlaması.” **ÖĞR6** “Sporlarımı geliştirmek için bana katkı sağlıyor. Normal Anadolu liselerine göre daha da çok spor dersleri gördüğüm için yoruluyorum. Ve bu lise Yozgat'ta yeni açıldığı için bütün kişiler üzerimize baskı yapıyor bu da bizim hoşumuza gitmiyor.” **ÖĞR7** “Avantajları: kendimizi geliştirmek. Dezavantajları: yorucu olması.” **ÖĞR8** “Avantajları basketbolda ilerlemek başarılarının artması gibi. Dezavantajları: bence dezavantajı yok.” **ÖĞR9** “Avantajları, disiplin, düzen, sorumluluk, ruhsal ve bedensel eğitim. Dezavantajları yok.” **ÖĞR10** “Spor Lisesinin Bana Avantajları; yeni sporlar öğrendim ve daha da öğreneceğim yeni sporcu arkadaşlarım oldu. Ama spor lisesinin bana bir dezavantajı olmadı.” **ÖĞR11** “Mezun olduğumda BESYO sınavlarında bana yardımcı olacağını

düşünüyorum hem lisanslı ve hem milli olduğum için atama daha hızlı olacağını düşünüyorum. Hoca olduğum zaman öğrencilerime yaptığımız hareketleri ve kuralları öğrencilerime göstermek açısından. Dezavantajları ise spor günlerinde spor salonumuzun duş alma yeri aktif olmadığı için terli terli sınıfa çıkıyoruz ve koku oluyor soyunma odalarımızın temiz olmadığını düşünüyorum hem hijyen açısından hem de dış görünüş açısından spor şortumuzun kötü olduğunu düşünüyorum ve bu yüzden şortlarımı giymiyorum.” **ÖĞR12** “Bir dezavantajı yok ama avantajları çok fazla.” **ÖĞR13** Kendi spor branşımızda uzmanlaşmamızı sağlar. Spor lisesi mezun öğrencileri BESYO mülakatlarına yüzde 30 avantajla başlar. Spor lisesinde YGS -LYS odaklı eğitim verilir. Dezavantajları: bazı durumlarda sakatlanabiliriz aşırı antrenman vücudumuzu yorabilir ayrıca kendimizi spora yönlendireceğiz derken ders başarımız düşebilir. Derslerde oldukça gerileyebiliriz.” **ÖĞR14** “Avantajı spor öğretmeni olmamda bir tık daha ileri gitmem. Dezavantajı ise okulunun ve yurdunun arasındaki yurdunun arasında çok mesafe olması.” **ÖĞR15** “Avantajları yönünden birçok avantajı var benim için. Bir spor seven insan için spor lisesi ideal bir seçim olur, aynı zamanda farklı spor deneyimlerinizi oluyor.”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada spor liselerinde eğitim alan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine, beden eğitimi öğretmenine bakış açısı, spor lisesini tercihlerinin amaçları ve bu amaçlara ulaşım ulaşılmadığı araştırılmıştır.

“Beden eğitimi ve spor dersi size ne ifade ediyor?” Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde: Spor lisesi öğrencileri için eğlenerek oyun oynamayı, öğrencilere ilham kaynağı olmayı, ilerleyen dönemlerde meslek olarak tercih edeceklerini, iç huzuru kattığını, özgüvenlerini arttırdığını, eğlenerek öğrenmeyi, eğlenerek kişisel gelişim sağladıklarını, spor lisesi öğrencisi olarak daha çok ders saatlerinin olması bu konuda daha şanslı olduklarını düşündüklerini, kendilerini disipline ettiklerini, sağlıklarına katkılarını, düzenli sportif etkinliklere katılmayı, spor branşlarını eğlenceli hale getirerek öğrendiklerini, zihnin açılmasına katkı sağladığını, akademik başarıya katkılarını, hayat felsefelerini katkısını, ruh sağlığına etkisini, irade gücüne etki ettiğini düşünmektedirler. Üren ve ark. (2021) Beden eğitimi ve spor dersinin, öğrencilerde özgüven, acil aksiyon alabilme, ruhsal durumların olumlu yönde artmasına nihai hedefi, eğitim-öğretimin paydaşları tarafından başlıca hedefler içinde konuşulurken, görev ve sorumluluk alma, liderlere beraber hareket etme ve lider olabilme gibi sosyal hedefler beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve veliler tarafından başlıca hedeflerden sayılmıştır. Yıldız, Koçak ve Sıngın (2020) spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin spor ile ilgili dersleri sevmelerinin, spor alanına yönelme sebepleri arasındaki payının beklenenden daha az olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak beden eğitimi ve spor dersi, spor lisesi öğrencileri için bir haz kaynağı olduğu, eğlenirken öğrendikleri, enerjilerini boşaltıp kültür derslerine karşı algı seviyelerinin artarak akademik başarıya katkı sağladıkları ve dersin sağlık yönünden faydalarının mesleki tercihlerini şekillendirdiği düşünülebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni size ne ifade ediyor? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde: Sporu sevdiren, spor branşlarını eğlenceli hale getirerek öğrenmeyi sağlayan, hayallerindeki mesleği simgeleyen, rol model olan, insan sağlığına katkı sağlayan, eğitim-öğretim ortamının spor temsilcisi olan, spor branşlarını ve sportif becerileri öğreten, etkinliklerle öğrenmeyi ve yine etkinliklerle sporu sevdiren, spor sakatlıklarında doktor, takım çalışmalarında antrenör, diğer branş öğretmenlerine göre daha samimi ve içten, arkadaş, sırdaş, bizleri önemseyen kişi olarak düşünmektedirler. Karahanoğlu ve İlhan (2019) öğrencilerin beden eğitimi öğretmenine yönelik olumlu ve olumsuz çeşitli düşüncelere sahip

olduğunu ancak genellikle olumlu düşüncelere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Özcan, Mirzeoğlu ve Çoknaz (2016) öğrencilerin, beden eğitimi öğretmenlerinin derslerde yaptığı etkinliklere ve dersin eğlenceli geçmesine göre derse katılımlarının etkilendiği sonucuna ulaşmıştır.

“Spor Lisesini neden tercih ettiniz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde tercih nedeni kategorisinde spor ve meslek temalarına ulaşılmıştır. Spor lisesi öğrencileri: Sporu sevdiği, Sporu bir hayat tarzı olarak benimsedikleri, bir spor dalında antrenör olmak istedikleri, sporu hedeflerine ulaşmak için bir meslek olarak gördükleri, normal bir liseye göre avantajları daha fazla olduğu için tercih ettikleri, sporun kazandırdığı geleceğin diğer meslek gruplarından daha değerli olduğunu, beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak istedikleri, hali hazırda spor yaptıkları için spor liselerini tercihlerinin daha mantıklı olacağını söyledikleri görülmektedir. Göktaş ve Şentürk (2009) yılında yapmış olduğu çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte: spor lisesi öğrencilerin sporu sevme oranları artıkça okula karşı algılarının tutumların olumlu anlamda arttığı tespit edilmiş. Öçalan, Boyalı ve Ergin, (2018) gerçekleştirmiş oldukları araştırmada öğrencilerin spor liselerini tercih etmedeki sebebin gelecekteki mesleklerini düşündüklerinden ve başarı sağlayabilecekleri bir okul olduğu için spor liselerini tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Literatürde çalışmamızın bulgularını destekler nitelikte diğer araştırmalar da mevcuttur (Altındaş, 2009; Karapınar, 2007; Ceylan ve Karaç Öcal, 2021). Sonuç olarak spor lisesini tercih eden öğrencilerin hayatlarını sporla şekillendirmek istedikleri düşünülebilir.

“Spor lisesini tercih etmenizde ki amacınıza ulaştınız mı?” Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde: spor lisesini tercih etmede amacına ulaştığını belirten öğrenciler derslerde pozitif yönde heyecanlandıklarını, disiplinli bir süreç yaşadıklarını, kendilerini daha kaliteli bir spor olarak gördüklerini, iyi bir eğitim aldıklarını, branşlarında kendilerini daha çok geliştirebildiklerini, kendilerine sporsal anlamda katkı sağladıklarını, spor lisesine kazandıklarında hedeflerine ulaştıklarını, diğer branşları da öğrenme hedefleri olduklarını, spor lisesini kazanarak ailelerini gururlandırmak istediklerini, amacıma ulaşamadım diyen spor lisesi öğrencileri ise: spor lisesinin hedefleri arasında bir basamak olduğunu daha büyük hedefleri olduğunu, branşlarında antrenör ya da beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak ve daha kaliteli bir sporcu olmak istediklerini söylemişlerdir. Öçalan ve ark., (2018) yılında yaptıkları bir çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte; spor lisesi öğrencilerin meslek hayatını sporla şekillendirmek ve sporcu öğrenci oldukları için en başarılı olacakları okul olarak gördükleri için tercih ettikleri sonucuna varmışlardır. Çoban (2006) spor lisesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri okuldan memnun olduklarını ve kendilerini çeşitli yönlerden geliştirme amaçları olduklarını belirtmiştir. Sonuç olarak spor lisesini tercih eden öğrencilerin, nihai amaçları doğrultusunda hareket etmeye çalıştıkları söylenebilir.

“Spor lisesinin size göre avantajları ve dezavantajları nelerdir?” Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde: avantajlarına verilen cevaplar; hem Anadolu lisesi eğitimi hem de spor alanı olduğu için bir çok avantajının olduğunu, sportif alanda kendilerini geliştirdiklerini, aktif olarak yaptıkları spor branşlarına olumlu aktarım sağladığını, tüm sportif branşları tanımalarına olanak sağladığını, kendilerini diğer lise öğrencilerine göre özel hissettiklerini, ilerde sahip olmak istedikleri mesleğe alt yapı sağladığı için tüm spor branşlarında derinlemesine bilgi sahibi oldukları ve bu bilgilerle doğru bildikleri yanlışları düzelttikleri, spor algılarına ve spor kültürüne bakış açılarını geliştirdiğini, spor branşlarına daha fazla zaman ayrılması hoşlarına gittiğini, diğer okullara göre daha fazla spor dersi olmasını, sportif etkinliklerin kişisel gelişimlerine katkısı, ruhsal ve bedensel olarak iyi olma haline katkılarını, beden eğitimi ve spor bilimleri fakültelerinin sınavlarında yapmış olduğu katkısını ifade etmişlerdir. Dezavantajları ise; yorucu olduğu, ilgi duymadıkları sportif branşları da görmek zorunda olmaları, spor lisesinde bulunan disiplinin bunalttığı, sportif tesislerle ilgili

problemler, spor bilimleri fakültelerine girişte kaldırılan ek puan, okullar arası müsabakalarda sakatlıklar ve bu sakatlıkların kulüp müsabakalarına yansması olarak cevapladıkları görülmüştür. Çalışmamızı destekler nitelikte literatüre bakıldığında Genç vd., (2013) spor lisesi öğrencileri spor bilimleri fakültelerini öncelikli tercih etmek istemektedirler. Berkant ve Hekimoğlu (2021) gerçekleştirdikleri araştırmada spor lisesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri okulun fiziki donanımı ve araç gereçlerinin yetersiz olduğunu belirttiklerini tespit etmiştir. Bu bağlamda spor lisesi öğrencilerinin, istekleri ve ilgileri doğrultusunda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün sporcu öğrenci için çok önemli olduğu görülmektedir. Sonuç olarak spor lisesinin avantajları ve dezavantajları spor lisesi öğrencilerine göre mesleki doyum, ilerleyen dönemlerde hayatlarını yaptıkları spor branşına göre şekillendirmek ve kaliteli bir iş hayatına sahip olmak, sevdiği mesleği yapabilme ve paralel olarak spor hayatlarına devam edebilme olarak kabul edilebilir. Dezavantajlarına bakıldığı zaman ise yorucu olduğu, ilgi duymadıkları diğer spor branşlarda eğitim görmeleri, spor liselerinin disiplinli olmasının sıkıcı olduğu ve spor sakatlıkları olarak düşünülebilir.

Sonuç olarak; spor lisesini tercih eden öğrencilerin hayatlarını sporla şekillendirmek istedikleri, hedefleri ve amaçları doğrultusunda hareket etmeye çalıştıkları söylenebilir. Spor lisesinin avantajları spor lisesi öğrencilerine göre mesleki doyum, ilerleyen dönemlerde hayatlarını yaptıkları spor branşına göre şekillendirmek ve kaliteli bir iş hayatına sahip olmak, sevdiği mesleği yapabilme ve paralel olarak spor hayatlarına devam edebilme olarak kabul edilebilir. Dezavantajlarına bakıldığı zaman ise yorucu olduğu, ilgi duymadıkları diğer spor branşlarda eğitim görmeleri, spor liselerinin disiplinli olmasının sıkıcı olduğu ve spor sakatlıkları olarak düşünülebilir. Ayrıca beden eğitimi ve spor dersi, spor lisesi öğrencileri için bir haz kaynağı olduğu, eğlenirken öğrendikleri, enerjilerini boşaltıp kültür derslerine karşı algı seviyelerinin artarak akademik başarıya katkı sağladıkları ve dersin sağlık yönünden faydalarının mesleki tercihlerini şekillendirdiği düşünülebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenine yönelik düşüncelerine bakıldığında; sporu sevdiren, spor branşlarını eğlenceli hale getirerek öğrenmeyi sağlayan, hayallerindeki mesleği simgeleyen, rol model olan, eğitim-öğretim ortamının spor temsilcisi olan, spor sakatlıklarında doktor, takım çalışmalarında antrenör, diğer branş öğretmenlerine göre daha samimi ve içten, arkadaş, sırdaş, bizleri önemseyen kişi olarak gördükleri düşünülebilir.

KAYNAKLAR

- Akgül, F., Yıldırım, M., Dinç, F., İnan, M., ve Kurtuldu, T. (2024). Ortaokul öğrencilerinin dürüstlük eğilimlerinin spor yapma durumlarına göre incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 73-82.
- Altındaş, ME. (2009). Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç hedef ve beklentilerinin araştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Arabacı, S. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitim algısı ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Ayçiçek, C. N. (2019). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman aktivitelerine katılımını kolaylaştıran ve engelleyen faktörlerin belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- Aydın O. (2000). Davranış bilimlerine giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1027.332.

- Aydoğan, Ş. Y. (2021). Yerel yönetimlerin eğitim uygulamalarının çankaya belediyesi özelinde değerlendirilmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 36-38.
- Berkant, H. G. ve Hekimoğlu, E. (2021). Spor lisesi öğrencilerinin eğitimde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 79-96.
- Ceylan, O. ve Karaç Öcal Y. (2021). Spor lisesi ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin çoklu zeka alanları ve problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (1), 96-110.
- Creswell, J. W. (2018). Nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Siyasal Kitapevi
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2007). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (3rd ed.). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Çoban, B. (2006). Spor lisesi öğrencilerinin tercih ettikleri alana ilişkin tutum ve beklentileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 35(172), 322-334.
- Genç, E., Batmaz, H.Ç., Coşkun, Z., Pala, R., Çınar, V. ve Biçer, S.Y. (2013). Güzel sanatlar ve spor lisesi, spor bölümü öğrencilerinin sayısal derslere karşı tutumları (Elâzığ Örneği). *The Journal of Academic Social Science Studies* 6(3):1163-1177.
- Göktaş, N. ve Şentürk, H. E. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 78-92.
- Karapınar, Y. (2007). Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Karashinoğlu, T. ve İlhan, E. L. (2019). Beden eğitimi öğretmeni algısına yönelik öğrenci çizimlerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1), 1-15.
- Knowles, M. S., Swanson, R. A. ve Holton, E. F. (2015). Yetişkin eğitimi. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Öçalan, M., Boyalı, E. ve Ergin, M. (2018). Öğrencilerin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek seçili değişkenler açısından karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 3(3): 10-21.
- Özcan, G., Mirzeoğlu, A. D. ve Çoknaz, D. (2016). Öğrenci gözüyle beden eğitimi ve spor dersi ve öğretmeni. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 270-291.,
- Şentürk H.E. (2016). Avrupa birliği spor eğitimi temelinde Türkiye spor liselerinin işlevsellik açısından durum analizi (Doktora Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Manisa.
- Üren, G., Doğan, M., Akkaya, E., Özbay, B. (2021). Öğrencilerin gözünden beden eğitimi dersi öncelikli amaçları ve farkındalık: Bir nitel betimsel çalışma. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 58-66.
- Var L, Cihan BB, Araç Ilgar E. (2024). İlkokullarda beden eğitimi dersi işlevselliğini okul yöneticileri gözüyle keşfetmek: Nitel araştırmalar. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 194-201.

Yamaner, F. (2001). Beden eğitimi ve sporda temel ilkeler. Bursa: Ekin Kitapevi.

Yıldız, R., Koçak, Ç. V. ve Singin, R. H. Ö. (2020). Öğrencilerin spor liselerini seçme nedenleri ve beklentilerinin incelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14(1), 72-83.